

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Čiekurs pavasaris

INFORMATĪVS IZDEVUMS MEŽA ĪPAŠNIEKIEM ○ 1 (26) 2010

Mācīties var visu mūžu

Kuldīgas meža īpašnieki mācībās iepazīstas ar stādu aizsardzības līdzekļiem

"Ļoti labi, ka ir iespējams iegūt gan teorētiskas zināšanas, gan arī vērot, kā tas notiek praksē!" "Vērtīgi padomi, plaša programma, laba praktiskā pieredze!" "Esmu guvis iedvesmu apmežot lauksaimniecības zemi, kā arī jaunu izpratni par koku īpatnībām."

Šādas un līdzīgas atsauksmes anketās saņēmām pēc meža īpašniekiem organizētajām mācībām Kuldīgā pusē.

Valsts Lauku tīkla pasākumu ietvaros SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" filiāle "Meža konsultāciju un pakalpojumu centrs" meža īpašniekiem šogad piedāvā mācības un seminārus visā Latvijā. Pirmās mācības aprīļa vidū notika Kurzemes pusē – Talsos un Kuldīgā. To tēma bija "Nemeža zemes un lauksaimniecībā neizmantojamās zemes izmantošanas veidi mežsaimniecības produktu ieguvei". Mācību mērķis bija sniegt ieskatu un praktiskus piemērus tiem meža īpašniekiem, kuri šogad īsteno ES projektus LAP pasākumā "Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana". Me-

ža īpašnieki izrādīja ļoti lielu interesi, jo katram bija iespēja konkrēto jautājumu un domu attiecināt tieši uz savu īpašumu, savu lauksaimniecībā neizmantojamā zemi. Būtiski, ka mācības notiek gan ar teorētisko ievirzi telpās, gan praktiski dabā. Un, tieši praktiski darbojoties un vērojot, zināšanas tiek nostiprinātas, jauniegūtās atziņas labāk turas prātā. Manuprāt, ļoti svarīgi, ka apmācībām varam piesaistīt pašus zinošākos Latvijas speciālistus par konkrētu tēmu. Tā, piemēram, Talsos un Kuldīgā savā pieredzē un zināšanās dalījās Aija Zviedre – mežsaimniece, meža koku selekcijas speciāliste, neskaitāmu publikāciju un grāmatu par kokiem autore; tās paaudzes mežsaimnieks, kurai pateicoties mums šobrīd Latvijā ir tādi meži, un Mudriete

Daugaviete – *Dr.sc.ing.*, mežzinātnes institūta *Silva* vadošā pētniece meža atjaunošanā un ieaudzēšanā, dažādu kokaudžu procesu izpētē lauksaimniecībā neizmantojamā zemju apmežošana. Un tā ir vienreizēja iespēja jums, meža īpašniekiem, tiekoties ar profesionāliem meža jomā, pilnveidot savas zināšanas. Mācības notiek bez maksas, tāpēc aicinu izmantot šo lielisko iespēju! Informācija par tuvākajām apmācībām www.laukutiks.lv, www.mkpc.llkc.lv un meža konsultāciju pakalpojumu centros visā Latvijā.

Uz tikšanos apmācībās un semināros!

*Sigita Vaivade,
LLKC MKPC
Ziemeļkurzemes nodaļas
vadītāja*

Pēc mācībām visi saņem sertifikātus

ŠAJĀ NUMURĀ:

JAUNUMI

- Galvenās izmaiņas Meža atjaunošanas noteikumos
- Kas jāzina iegādājoties stādus

2-3.lpp.

SAIMNIEKOJAM MEŽĀ

- Aivars Kalniņš lepojas ar dzimtas mantojumu
- Kādi nodokļi jāmaksā, ja pārdod cirsmu vai kokmateriālus

4-5.lpp.

AR MEŽU SIRDĪ

- Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā var aplūkot divas izstādes
- Atmiņas par Antonu Kažemaku

6-7.lpp.

NOTIKUMU MOZAIKA

- Jaunu tehnoloģiju izmantošana meža īpašnieku izglītošanā
- Meža dienās aktīvi iesaistās skolēni

8-9.lpp.

PASAUĻĒ

- Par Zemgales virsmežniecības darbinieku redzēto prakses laikā Vācijā

10-11.lpp.

PRAKTISKI PADOMI

- Ar ko labāk pasargāt mežu no pārnadžu postījumiem
- Praktiski ieteikumi lauksaimniecībā neizmantojamā zemju apmežošana

12-13.lpp.

MANS MEŽS

- Augi dziedināšanai ir pieejami jebkurā laikā
- Meža īpašniekiem jāapvienojas, lai izmantotu ciršanas atliekas

14-15.lpp.

Mīle Čiekura lasītāji!

Sākot ar š. g. 1. martu, notikušas strukturālas pārmaiņas. Čiekura izdevējs – VMD Konsultāciju pakalpojumu centrs – saglabājis savas iepriekšējās funkcijas kā SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC) filiāle – Meža konsultāciju pakalpojumu centrs (MKPC). Līdz ar to turpmāk Čiekuru izdosim ar Valsts lauku tīkla (VLT) finansiālu atbalstu. Izdevums drukātā veidā būs pieejams MKPC nodaļās, mežniecībās un LLKC filiālēs, bet elektroniski MKPC mājas lapā. Ik mēnesi turpināsim izdot arī *E-Čiekuru* ar aktuālo informāciju. Ja vēlaties to saņemt savā e-pastā, varat sūtīt ziņu uz ciekurs@mkpc.llkc.lv.

Meža īpašnieki tāpat kā līdz šim varēs saņemt informāciju, konsultācijas un pakalpojumus (īpašumu apsekošanu, meža inventarizāciju un meža apsaimniekošanas plāna izgatavošanu, cirsmu iestīgošanu un skices zīmēšanu, koku dastošanu, dastlapu apstrādi, cirsmas novērtēšanu, meža tirgus vērtības noteikšanu, galvenās cirtes sagatavošanu pēc caurmēra, jaunaudžu kopšanu, meža atjaunošanu, ES, valsts un cita veida atbalsta finansējuma piesaistīšanu, mednieku un medību vadītāju apmācību, u.c.) MKPC nodaļās visā Latvijā (kontakts sk. 16. lpp.).

Šogad sadarbībā ar Valsts Lauku tīklu (VLT) vēl organizēsim bezmaksas seminārus un mācības meža īpašniekiem. Informācija par semināriem un pieteikšanās mācībām VLT mājas lapā www.laukutikls.lv un MKPC mājas lapā www.mkpc.llkc.lv. Tāpat piedāvāsim apmeklēt interesantus pasākumus skolēniem un ģimenēm apmācību centrā "Pakalniēši" (Madonas rajonā) un skolās visā Latvijā.

Ar cieņu –
Sarmīte Grundšteine,
Čiekura redaktore

Meža atjaunošanas noteikumi kļuvuši labvēlīgāki

Klāt pavasaris, un meža īpašniekiem pienācis laiks ar jaunu sparpu mesties iekšā meža atjaunošanas darbos. Šobrīd dzīvojam interesantā laikā, kad jāseko līdzi pārmaiņām likumos vai noteikumos. Pirms meža atjaunošanas darbu uzsākšanas aicinām iepazīties ar jaunajiem *Meža atjaunošanas noteikumiem*.

2009. gada 15. decembrī tika pieņemti MK noteikumi Nr. 1453 *Meža atjaunošanas noteikumi*, kas stājās spēkā 2009. gada 22. decembrī. Jaunie meža atjaunošanas noteikumi ir kļuvuši meža īpašniekam daudz labvēlīgāki.

Galvenās izmaiņas meža atjaunošanas noteikumos

● Būtiski **mainīti meža atjaunošanas termiņi** atsevišķiem meža augšanas apstākļiem:

● ne vēlāk kā 5 gadu laikā – silā, mētrājā, lānā, **damaksnī**, vēri, gāršā, grīnī, slapjajā mētrājā, slapjajā damaksnī, slapjajā vēri, slapjajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, platlapju kūdrenī. Tas nozīmē, ka damaksnis jāatjauno 5 gadu laikā līdzšinējo 3 gadu vietā;

● ne vēlāk kā 10 gadu laikā – purvjā, niedrājā, **dumbrājā un lieknā**. Dumbrājam un lieknai atjaunošanas termiņš pagarināts par 5 gadiem.

● Mežaudzi **atzīst par atjaunotu**, ja tā atbilst šādiem kritērijiem:

● tādos meža augšanas apstākļu tipos kā silā, mētrājā, lānā, grīnī, slapjajā mētrājā, viršu ārenī, viršu kūdrenī, mētru ārenī

un mētru kūdrenī – **mežaudzes atjaunojusies ar priedi**. Ja paredzēts saglabāt segaudzi, maksimālais **segaudzes** koku skaits grīnī, slapjajā mētrājā, viršu ārenī, mētru ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī noteikts 1500 gab./ha līdzšinējo 2000 vietā;

● **pārējos** meža augšanas apstākļu tipos atjaunotai mežaudzei ir **pieļaujams jebkurš koku sugu sastāvs**. Tas nozīmē, ka **apse atļauta arī damaksnī**;

● minimālais atjaunotās mežaudzes koku augstums skuju kokiem ir 0,1 m, lapu kokiem – 0,2 m.

● Svītrotā prasība, ka vēri un gāršā pie platību atzišanas par atjaunotām lapu kokiem jābūt 0,5 m augstiem.

● Maksimālais koku skaits vairs netiek ierobežots **baltalksnim**.

● **Līdz 2 m** augstumam vairs **obligāti netiek prasīta mežaudzes kopšana**, lai to atzītu par atjaunotu.

● Ja mežaudzes (neskaitot segaudzi) valdošās koku sugas vidējais augstums atjaunotajā platībā pārsniedz **2 metrus**, mežaudzi atzīst par atjaunotu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

● koku suga atbilst meža augšanas apstākļu tipam;

● koku skaits nav lielāks par **normālo**;

● koku skaits nav mazāks par minimālo;

● Ir vairākas jaunas prasības attiecībā uz mežaudžu kopšanu. Atjaunotai mežaudzei būs jāatbilst koptas mežaudzes kritērijiem:

● **skuju kokiem – ne vēlāk kā 10. gadā** pēc atzišanas par atjaunotu.

Tas nozīmē, ka ne vēlāk kā 10 gadus pēc atzišanas par atjaunotu Valsts meža dienests gaidīs pārskatu par kopšanu. Labas mežsaimniecības prakse rāda, ka mežaudzi vajag kopt, un tas jā dara pēc vajadzības, negaidot kamēr tā sasniedz 10 gadu vecumu;

● **lapu kokiem – ne vēlāk kā 5. gadā** pēc atjaunošanas.

Valsts meža dienests jau šogad izlases veidā pārbaudīs mežaudzes atjaunošanas un atjaunoto mežaudžu (jaunaudžu) kopšanas kvalitāti.

Jaunā noteikumu redakcija pieļauj gadījumus, kuros platības pastiprināti varētu apdraudēt meža dzīvnieki vai slimības. Tad pirms darbības uzsākšanas ir jāiesniedz mežniecībā iesniegums. Pamatojoties uz to un platības pārbaudes rezultātiem dabā, Valsts meža dienests nosaka atšķirīgus nosacījumus meža atjaunošanā vai atjaunotās mežaudzes (jaunaudzes) kopšanā. To paredz Noteikumu 11. punkts.

Ja rodas kādi jautājumi vai neskaidrības, būsim priecīgi jums palīdzēt Meža konsultāciju un pakalpojumu centra nodaļās visā Latvijā.

Lai veicas meža atjaunošanas un kopšanas darbos šopavasar!

Ar cieņu –

Sigita Vaivade,
LLKC MKPC

Ziemeļkurzemes nodaļas
vadītāja

ES atbalsts meža īpašniekiem

Šobrīd no četriem meža īpašniekiem pieejamiem ES atbalsta pasākumiem ir atvērta aktivitāte "Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana". Pēc normatīvo aktu izmaiņām meža īpašnieki vairs nevar saņemt atbalstu par pašu koptajām jaunaudzēm savā mežā, tādēļ šīs aktivitātes apgušana ir gandrīz apstājusies. Tādēļ paredzams, ka atlikušo publisko finansējumu neizdosies apgūt pilnībā, kaut gan tieši šis atbalsts bija visnepieciešamākais privātiem meža īpašniekiem. Turpretī aktivitātei "Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošanā" iesniegtajos projektos plānotais finansējums ievērojami pārsniedz pieejamo finansējumu.

Uz kādu atbalstu var cerēt meža īpašnieki?

Zemkopības ministrija ir iesniegusi priekšlikumus Eiropas Komisijā, lai tiktu veikti grozījumi regulā par atbalsta pasākumu īstenošanas nosacījumiem. Šāds pasākums ir "Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana". Grozījumi ļautu noteikt pēc platības aprēķinātu atbalsta maksājumu tāpat kā tas ir pasākumā "Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošanā", un meža īpašnieks varētu saņemt atbalstu par konkrētās jaunaudzes izkopto platību. Šobrīd Eiropas Komisija vērtē iesniegto priekšlikumu un tuvākajā laikā varētu saņemt savu viedokli.

Ja atbilde būs pozitīva, būs nepieciešami grozījumi Latvijas lauku attīstības programmā un citos saistošajos normatīvajos aktos.

Par pasākuma "Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošanā" iesniegtajiem projektiem Lauku atbalsta dienests katram projekta iesniedzējam dos atbildi.

Pārējie atbalsta pasākumi tiks atvērti pēc izmaiņām normatīvajos aktos un attiecīgā lēmuma pieņemšanas.

Materiāls sagatavots sadarbībā ar Zemkopības ministrijas Meža departamentu.

(Turpinājums 3. lpp.)

Galvenie nosacījumi veiksmīgai stādu iegādei

Galvenie nosacījumi veiksmīgai stādu iegādei

- Laba stādu kvalitāte.
- Stādīšanas vietai piemērota stādu izcelsme.
- Stādu iegādi un izcelsmi apliecinošie dokumenti.

Prakse liecina, ka meža īpašniekiem visvairāk neskaidrību sagādā pēdējie divi nosacījumi. Lai zinātu, kādi dokumenti jums nepieciešami, vispirms vajadzētu tikt skaidrībā, kādu stādāmo materiālu izmantosiet (nopirksiet paši kokaudzētāvā vai slēgsiet līgumu ar pakalpojumu sniedzēju par meža atjaunošanu/ieaudzēšanu, izrakšiet mežņus savā īpašumā, vai varbūt plānojat stādus ievest no kaimiņvalstīm). Katrā no šiem gadījumiem stādāmā materiāla izcelsmi apliecina atšķirīgi Valsts meža dienesta izsniegti dokumenti:

• **Meža reproduktīvā materiāla izcelsmes sertifikāts** – stādus pērkot vai slēdzot līgu-

mu par meža atjaunošanu vai ieaudzēšanu;

• **Apliecinājums meža reproductīvā materiāla iegūšanai** – ja meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai īpašnieks izmanto savā īpašumā raktus stādus jeb mežņus;

• **Atļauja meža reproductīvā materiāla ieviešanai** – ja izmanto no citām valstīm ievestus stādus.

Pirms stādu iegādes (gan pērkot stādus pašiem, gan izmantojot pakalpojumu sniedzēju starpniecību) nepieciešams pārliecināties, ka:

• stādi ir **sertificēti**;

• stādi ir **piemēroti konkrētajai izmantošanas vietai** (ši informācija ir norādīta atbilstošās stādu partijas izcelsmes sertifikātā, tādēļ par stādu piemērotību paredzētajai stādīšanas vietai noskaidrojiet jau kokaudzētāvā!);

• **jums tiek izsniegti stādu iegādi apliecinošie dokumenti** (pavadzīmē, kases čeks vai kvīts);

• **jums tiek izsniegti stādu izcelsmi apliecinošie dokumenti** (pavadzīmē, kases čeka vai kvīti ir norādīts meža reproductīvā materiāla **izcelsmes sertifikāta numurs** vai meža reproductīvā materiāla **ievešanas atļaujas numurs**, ja tirgo no citas valsts ievestus stādus. Pārējā informācija par materiāla izcelsmi atrodama **etiketē**, kuru stādu pārdevējs pievieno katram iepakojumam. Jāatzīmē, ka Meža reproductīvā materiāla izcelsmes sertifikāts tiek izsniegts ražotājam par visu stādu partiju un kokaudzētāvā nav nepieciešams katram pircējam izsniegt sertifikāta kopiju).

Pirms mežņu ieguves savā īpašumā ir nepieciešams Valsts meža dienestā saņemt apliecinājumu meža reproductīvā materiāla ieguvei. Apliecinājums šinī gadījumā ir gan stādāmā materiāla iegādi, gan izcelsmi apliecinošs dokuments (mežņi nav jāsertificē).

Pirms stādu ieviešanas (importa) no citām valstīm, ir ne-

pieciešams:

• saņemot Valsts meža dienestā ikreizēju rakstisku atļauju meža reproductīvā materiāla ieviešanai (lai to saņemtu, iesniegumam jāpievieno ieviešanai paredzētā stādāmā materiāla izcelsmes dokumentu kopijas un Latvijas mežzinātnes institūta "Silava" atzinums par šā materiāla piemērotību jūsu plānotajai meža atjaunošanas vai ieaudzēšanas vietai);

• reģistrēties Valsts meža dienesta meža reproductīvā materiāla piegādātāju reģistrā, ja reproductīvo materiālu ievēd no citām dalībvalstīm, lai tirgotu vai piegādātu citai personai, vai importētu (stādus importēt drīkst tikai piegādātāju reģistrā reģistrēta persona!);

Ievērojiet, ka jums noteikti jā-saglabā stādu iegādi un izcelsmi apliecinošie dokumenti, jo tie jāuzrāda Valsts meža dienestā, iesniedzot pārskatu par meža atjaunošanu vai ieaudzēšanu.

Astra Bērziņa,
VMD Meža reproductīvā
materiāla kontroles daļas

Visos mežos tiek noteikts ugunsdrošais laikposms

Valsts meža dienests visā valsts teritorijā, sākot ar 28. aprīli, ir noteicis meža ugunsdrošo laikposmu. Līdz ar ugunsdrošā laikposma iestāšanos visiem iedzīvotājiem jāievēro ugunsdrošības prasības mežā.

Visiem iedzīvotājiem no 28. aprīļa, uzturoties mežā, ir noteikti atsevišķi aizliegumi un ierobežojumi. Uzturoties mežos un purvos **aizliegts**:

- *nomest degošus sērkokoņus, izsmēkus vai citus gruzdošus priekšmetus;*
- *kurināt ugunsķurkus, izņemot atbilstoši ierīkotās vietas;*
- *atstāt ugunsķurkus bez uzraudzības;*
- *dedzināt sadzīves atkritumus un ciršanas atliekas;*
- *braukt ar mehāniskiem transportli-*

dzkiem pa mežu un purviem ārpus ceļiem;

- *ekspluatēt mežā, purvos vai tos šķērsojošos ceļos transportlīdzekļus un citus mehānismus ar bojātu iekšdedzes dzinēja gāzes izplūdes sistēmu.*

Šo ierobežojumu neievērošanas gadījumā var piemērot administratīvo, civiltiesisko vai kriminālatbildību.

Mežizstrādātājiem līdz ar ugunsdrošā laikposma izsludināšanu mežā jāpārtrauc zaru un ciršanas atlieku dedzināšana izcirtumos, bet meža īpašniekiem jāatbrīvo meža ceļi un stīgas no sagāztajiem kokiem un krūmiem, lai nepieciešamības gadījumā meža ugunsdzēsības automašīnām būtu iespējams brīvi pārvietoties.

Meža īpašniekiem jāatceras, ka viņa pienākums ir veikt meža ugunsgrēka vietas uzraudzību pēc

meža ugunsgrēka likvidācijas viņa mežā.

Ugunsdrošajā laikposmā tiek uzsāktas dežūras ugunsnovērošanas torņos, lai laikus būtu iespējams konstatēt dūmus un noteikt vietu, kur, iespējams, ir izcēlies meža ugunsgrēks. Tāpēc svarīgi, lai bez saskaņošanas ar administratīvajā teritorijā esošo Valsts meža dienesta mežniecību, netiktu veikti nekādi dedzināšanas darbi, kas rada lielus dūmus, lai tie nemaldinātu ugunsnovērošanas torņa dežurantus un netiktu izsludināta viltus trauksme.

Informācija: www.vmd.gov.lv

Visvairāk pārkāpumu par meža atjaunošanas prasību neievērošanu

Valsts meža dienests ir apkopojis datus par konstatētajiem meža apsaimniekošanu regulējošo nor-

matīvo aktu pārkāpumiem 2009. gadā. Apkopotā informācija liecina, ka pagājušajā gadā konstatēti 1395 meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi, no tiem 1281 gadījumā sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli.

Lielāko daļu no konstatēto pārkāpumu skaita veido meža atjaunošanas prasību neievērošana, par ko sastādīti 723 administratīvā pārkāpuma protokoli.

Otru ievērojamāko daļu no konstatētajiem pārkāpumiem veido patvaļīgās augošu koku ciršana. Pagājušajā gadā konstatēti 347 šādi pārkāpumi, kuros nelikumīgi izcirsta koksne gandrīz 8000 kubikmetru apmērā, nodarot videi kaitējumu. Mežam nodarītie zaudējumi aprēķināti 445 700 latu.

(Turpināts no 2. lpp.)

Kopsavilkums par ELFLA projektiem saistītiem ar mežsaimniecību (LVL)

Atbalsta pasākums	Pieejamais sabiedriskais finansējums	Izsniegtie projekti		Apstiprinātie projekti		Apmaksātie projekti		Piezīmes
		Projektu skaits	Sabiedriskais finansējums	Projektu skaits	Sabiedriskais finansējums	Projektu skaits	Sabiedriskais finansējums	
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	31 922 529	1783	1 700 623	1 651	1 495 639	1483	1 265 046	Atvērts no 04.01.2010.
Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu	20 984 984	223	12 356 602	136	7 377 908	67	1 100 649	Kārta noslēgusies
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvu pasākumu ieviešana	7 843 360	137	993 562	133	964 574	226	1 247 724	Kārta noslēgusies
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana	8 681 081	1537	14 104 382	611	4 707 991	81	150 682	Kārta noslēgusies

Avots: www.lad.gov.lv (līdz 01.03.2010.)

Vectēvs Jānis Goba

“Vectēvs Jānis Goba mežu esot izpircis no Garozas muižas 19. gs. 80. gados un saimniekojis savā īpašumā līdz 104 gadu vecumam (1940),” stāsta Aivars Kalniņš. Pēc vectēva īpašumu mantojusi Aivara māte. Meža īpašums apsaimniekots vairākās paaudzēs (jau vairāk nekā 100 gadu), līdz pat šim laikam tas ir dzimtas īpašums, kas tiek stādīts un kopts ar domu par nākamajām paaudzēm.

Īpašumu Aivars Kalniņš atguva 1997. gadā. Jau 14 gadus viņš stāda, kopj un “vāc ražu” savā mežā. Aivars atceras, kā kopā ar brāļiem bērnībā gājuši līdzīti tēvam palīdzēt meža darbos. “Mežs vienmēr ir bijis liels atspaidis ģimenei, tajā lasīja ogas, sēnes, gatavoja malku ziemai. Tieši tāpat tas ir arī šobrīd,” stāsta Aivars, “lasām ogas, sēnes (īpaši daudz ir baraviku), riekstus.” Pavasaros, kad ģimenes vīrieši gatavo ziemai malku, tiek iekurts ugunskurs, un tad Aivars stāsta par bērnu

Ar atbildību PAR SENČU ATSTĀTO MANTOJUMU

Meža īpašumā “Runči”, kas atrodas Ozolnieku novada Sidrabenes pagastā, 36 ha platībā saimnieko Aivars Kalniņš.

dienu darbiem un nedarbiem šajā mežā, par tā laika jaunaudzēm, kuras tagad jau sasniegušas kailcirtes vecumu, par dižo ozolu pie vectēva mājām.

Aivars lepojas ar dzimtas mantojumu un uzskata par savu pienākumu to kopt un

“Runči” Latvijas brīvvalsts laikā

audzēt, lai būtu ko atstāt saviem pēcnācējiem. Kļūvis par meža īpašnieku, Aivars devās uz Garozas mežniecību prasīt padomu, ko un kā labāk darīt. Mežzine Iveta Fridberga un mežsargs Rihards Zando-

vsķis vienmēr bijuši atsaucīgi un palīdzējuši gan ar padomu, gan arī ar praktisku palīdzību. “Izcirtumi apmežoti ar priedi un egli, savlaicīgi koptas jaunaudzes, cirstas kopšanas cirtes, bet visus darbus mežā jau nekad nevar padarīt,” saka saim-

Lai iegūtu jaunas zināšanas meža apsaimniekošanā un dalītos pieredzē, Aivars cītīgi apmeklē seminārus meža īpašniekiem. Meža konsultāciju pakalpojumu centra rīkotajos semināros meža īpašniekiem, ar saimnieka piekrišanu par apskates objektiem tiek izmantoti saimniecības “Runči” apmežotie izcirtumi un koptās jaunaudzes.

Sava meža īpašuma apsaimniekošanā Aivars Kalniņš bija iecerējis izmantot Eiropas Savienības atbalsta finansējumu meža ekonomiskās vērtības uzlabošanai, taču nosacījums, ka jaunaudžu kopšanas darbi jāuztiek kādai trešajai personai, saimniekam nebija pieņemams. Viņš nolēmis, jaunaudzes kopt pats, jo uzskata: “Katram jau nevar uzticēt tik atbildīgu darbu – izveidot jaunu kvalitatīvu meža audzi. Kurš gan to prātis labāk nekā saimnieks pats?”

Alda Alksne,

MKPC Zemgales nodaļas vadītāja

Aivars Kalniņš (centrā) Meža konsultāciju pakalpojumu centra organizētajā seminārā meža īpašniekiem stāsta par paveikto – izcirtuma atjaunošanu un kopšanu

Saimnieks regulāri kopj iestādītās priedītes un eglītes un uzskata, ka tikai tā var izaudzēt kvalitatīvu mežu

KĀDI nodokļi būs jāmaksā?

Redzot, ka ar šo gadu mūsu valsti ir mainīta nodokļu politika, devos pie SIA "Grīnmežs" grāmatvedes, lai uzzinātu, kādi nodokļi man šogad jāmaksā, ja vēlos pārdot cirsmu vai kokmateriālus. Varbūt iegūta informācija noder arī jums?

Ja vēlos pārdot cirsmu (augošu koku) vai kokmateriālus, kādi nodokļi man ir jāmaksā (saimnieciskā darbība nav reģistrēta)?

Sākot ar 2010. gada 1. janvāri, ienākums no fiziskās personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas visos gadījumos ir ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekams ienākums, neatkarīgi no tā, cik ilgi mežs ir bijis fiziskās personas īpašumā. Šajā gadījumā tiek piemērota **10% likme**.

Vai man nodokli ieturēs no visas summas?

Nē, ieturot nodokli, tiks piemērotas likumā noteiktās izdevumu normas:

25% apmērā no izmaksājamas summas, ieturot nodokli no augoša meža atsavināšanas ienākuma.

Piemēram, tiek pārdotas ciršanas tiesības par kopējo vērtību Ls 1000.

No šīs vērtības, izmaksājot naudu, tiek atskaitīta izdevuma norma 25%, t.i. Ls 250, bet no atlikušās summas Ls 750 tiek aprēķināts nodoklis 10% apmērā, t.i., Ls 75.

Tātad fiziskā persona saņems Ls 1000 – Ls 75 = Ls 925.

50% apmērā no izmaksājamas summas, ieturot nodokli no kokmateriālu atsavināšanas ienākuma.

Piemēram, tiek pārdoti kokmateriāli par kopējo vērtību Ls 1000.

No šīs vērtības izmaksājot naudu, tiek atskaitīta izdevuma norma 50%, t.i., Ls 500,

bet no atlikušās summas Ls 500 tiek aprēķināts nodoklis 10% apmērā, t.i., Ls 50.

Tātad fiziskā persona saņems Ls 1000 – Ls 50 = Ls 950.

Vai man obligāti jāreģistrē saimnieciskā darbība, ja paredzēti vairāki darījumi ar augošu mežu izciršanai vai tajā iegūtiem kokmateriāliem?

Nē, LR likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" jaunās redakcijas izpratnē fiziskās personas īpašumā esošā augoša meža atsavināšana izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšana nav kvalificējama kā saimnieciskā darbība, t.i., nav jāvērtē likuma 11. panta 1.³ daļā minētais darījumu skaits.

Ja es vēlos savu mežu izstrādāt pati, vai man izdevīgāk nebūtu reģistrēt saimniecisko darbību?

Fiziskā persona var reģistrēt saimniecisko darbību, ja tā vēlas atzīt saimnieciskās darbības faktiskos izdevumus. Lai pateiktu, vai izdevīgāk ir reģistrēt vai neregistrēt saimniecisko darbību, būtu jānosaka, cik lieli varētu būt paredzamie izdevumi, sagatavojot kokmateriālus, t.i., vai tie pārsniegs likumā pieļaujamās izdevumu normas 50% apmērā.

Fiziskā persona, kas reģistrējusi saimniecisko darbību, maksās nodokli rezumējošā kārtībā, t.i., no kopējiem ieņēmumiem atskaitot izdevumus, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, pēc likmes 26% apmērā.

Vai 12 mēnešu periodā saņiedzot kopējo darījumu vērtību Ls 10 000, man būs jāreģistrējas PVN maksātāju reģistrā?

Diemžēl pagaidām īstas skaidrības nav. VID viedoklis ir tāds, ka pēc kopējās darījumu vērtības sasniegšanas Ls

10 000 apmērā ir pienākums reģistrēties PVN maksātāju reģistrā. Fiziskā persona, kurai saimnieciskā darbība nav reģistrēta un turpmākajā laikā nekādi ieņēmumi nav paredzēti, var neregistrēties, bet no Ls 10 000 pārsnieguma summas ir jāsamaksā 21% pievienotās vērtības nodoklis.

Piemēram, apliekamo darījumu apjoms bija Ls 14 000. Persona maksā nodokli no pārsnieguma Ls 4000. Nodokļa aprēķins ir šāds:

apliekamā vērtība Ls 4000 :
1,21 = Ls 3305,78;
nodoklis Ls 3305,78 x 0,21 =
Ls 694,21.

Tuvākā laikā gaidāms Finanšu ministrijas skaidrojums par PVN reģistrācijas kārtību fiziskām personām darījumos ar kokmateriāliem.

Ja esmu iesniegusi projekt LADā un ir paredzams, ka gada beigās saņemšu ES atbalstu par lauksaimniecībā neizmantojamo zemju apmežošanu, vai man būs jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis?

Valsts vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai sākot ar 2010. gada 1. janvāri ir apliekams ienākums, jo izslēgts LR likuma Par iedzīvotāju ienākuma nodokli 9. panta 1. daļas 22. punkts. Ieņēmums ir vienoto platību maksājumu summas, kas piešķirtas par 2009. gadu, bet izmaksātas pēc 2009. gada 31. decembra. Saskaņā ar likuma 9. panta 1. daļas 1. punktu ar nodokli neapliek ienākumus, kas nepārsniedz 2 000 Ls. Tomēr šis atvieglojums attiecas uz lauksaimnieciskās produkcijas ražošanu, piemēram, graudkopību, lopkopību, augkopību un lauku tūrismu, bet ne uz mezsaimniecību. Ja jums šo aktivitāšu ietvaros ir paredzēti

izdevumi, piemēram, augsnes gatavošana, stādāmā materiāla iegāde vai citi, tad, lai tos atzītu ir jāreģistrējas par saimnieciskās darbības veicēju. Tādā gadījumā IIN 26% apmērā būs jāmaksā no starpības, iesniedzot gada deklarāciju. Fiziskās personas, kurām saimnieciskā darbība nav reģistrēta, maksās nodokli no visas saņemtās atbalsta summas.

Kā rīkoties tad, ja man nav skaidra kāda nodokļa piemērošana, jo dažādos likumos ir pretrunīga darījumu aplikšanas kārtība un speciālistu skaidrojums arī ir atšķirīgs?

Es ieteiktu neskaidro jautājumu uzdot Finanšu ministrijas atbildīgām personām rakstiski uzziņas formā, jo par attiecīgo likumu ieviešanu un grozījumu veikšanu ir atbildīga LR Finanšu ministrija, un tie ir saistoši Valsts ieņēmumu dienestam. Nevajadzētu uzdot vienkārši rakstisku jautājumu, jo speciālista atbildei tad būs tikai ieteikuma forma, tai nebūs juridiska spēka, un nodokļu uzrēķina gadījumā tas diemžēl netiks ņemts vērā. Juridisks spēks ir tikai uzziņas formā sniegtai atbildei.

Pēc mūsu sarunas ar SIA "Grīnmežs" grāmatvedi sapratu, ka skaidrojums par to, kā nodokļi jāietur un jāmaksā, mainās. Tāpēc iesaku arī jums citīgi sekot līdz Valsts ieņēmumu dienesta informācijai un sniegtajiem skaidrojumiem.

Gribētos novēlēt, lai mums nodokļi būtu jāmaksā mazāk, bet...

Sigita Vaivade,
SIA "LLKC" MKPC
Ziemeļkurzemes nodaļas
vadītāja

Pirms gadsimta meža ciršana galvenokārt bija ziemas darbs vairāku iemeslu dēļ: ziemā pierimuši koku augšanas procesi, lauku vīriem tobrīd zināms pārtraukums svarīgākajos zemkopības darbos, purvainā mežā uzsaluma laikā strādāt ērtāk, kokmateriālus vieglāk izvest ar zirgu ragavās nekā ratos, savukārt pavasara ūdeņi bieži izmantojami postu pludināšanai.

Mūsu dienās mežizstrāde notiek gandrīz visa gada garumā, taču sezonas nobīdes un traktors zirga vietā nav vienīgās pārmaiņas, kas piedzīvotas 20. gadsimtā. Mainījusies koku stādīšanas tehnoloģija, vairojušās zināšanas par vides apstākļu ietekmi uz koku augšanu, kā arī vairākkārt mainījušās meža īpašuma formas. Atcerēsimies – pirms 100 gadiem lielākā tiesa mežu platību bija muižu īpašumā. Tautas sapulce Patkules pagastā 1905. gada 8. novembrī "...nolēma, ka meži nav izpārdodami uz ārieni tirgotājiem peļņas nolūkā, bet gan vietējo iedzīvotāju vajadzībām. Un rentes māju meži nav pārdodami it ne pavisam, bet gan rentnieku vajadzībām ierādāmi muižas robežās par brīvu."

Izstādes veltītas Madonas puses mežkopjiem

Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs šopavasar plānojis ieskatīties mežsaim-

niecības pagātnē ar izstādi "Aiz kokiem nepazaudēt mežu...". Grāmatas par mežkopību, fotogrāfijas, dokumenti, atsevišķi rīki muzejā krājušies jau agrāk, kaut arī īpašu uzmanību tiem nepievērsām. Nevaram mēroties ar kolekcijām, kas tieši par mežsaimniecību vāktas gadu desmitiem. Pēdējā laikā sadarbībā ar Madonas virsmežniecību un vietējo Konsultāciju pakalpojumu centru (liels paldies arī mežsaimniecības vēstures zinātniekiem Vilim Krūmiņam un Aijai Zviedrei) apmeklēti vairāk nekā divdesmit meža darbiniekus, kas savu darbu sākuši pirms pusgadsimta un agrāk. Itin bieži ar mežu tie saistīti jau otrajā paaudzē, tāpēc stāstītais ietiecas vēl senākā pagātnē.

Kurzemē kroņa mežniecības pastāvēja jau 19. gs., Vidzemē tādu bija maz, tomēr muižās mežsargi darbojās. Pēc Latvijas agrārreformas viņi pārgāja valsts dienestā. Tūlīt pēc Otrā pasaules kara gandrīz visa Austrumlatvijas mežizstrāde bija padota trestam "Madonas meži". 1957. gada vasarā agrākās Madonas mežsaimniecības teritorijā izveidota Kokneses MRS. Pārējie apkārtnes meži iekļauti Lubānas MRS. Ne velti uzsvēru zināšanu vairošanos par meža lietām. Te sava nozīme ir Mežu pētīšanas stacijas "Kalsnava" darbībai. Atsevišķa izstāde, kuras sagatavoša-

Atskatoties pagātnē, muzejs rāda mainīgo

Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs ieskatīties mežsaimniecības pagātnē ar divām izstādēm: "Aiz kokiem nepazaudēt mežu..." un "Meža pētīšanas stacija Kalsnavā".

nā galvenais līdzdalībnieks ir Veronika Bambe, būs veltīta tieši kalsnaviešiem. Abas izstādes atklāsim aprīļa beigās, kad Meža dienās (to pirmsākumi saistās ar Barkavas mežzini P. Purviņu) sabiedrības uzmanība šai jomai pievērsta vairāk.

Interesanti fakti

Nesen muzejs ieguva Madonas mežniecības pēckara gadu mežsarga Voldemāra Peles (1907–2001) algas aprēķina grāmatiņu 1952. gadam. Domāju, nebūs īpašs pārkāpums ieskatīties tajā, kaut gan šajās dienās viens no pārspriestākajiem tematiem ir datu noplūde Valsts ieņēmumu die-

niecības fakultāti) un 18 rbļ. valsts aizņēmumam. Otrajā izmaksā atkal 18 rbļ. aizgāja valsts aizņēmumam, bet 28,10 rbļ. – formas tērpa iegādei. Nepilnus desmit gadus agrāk, vācu okupācijas laikā, mežsarga amatā Madonas mežniecībā strādājis Aleksandrs Liepiņš. Pēc arhīva ziņām viņa mēneša pamatalga bijusi 100 reihsmarkas (RM). Pie tās vēl pierēķināta braukšanas nauda 15 RM. Šīs 115 RM tad arī bija ar algas nodokli apliekamā summa, taču vēl 15 RM Liepiņš saņēma kā ģimenes piemaksu par 3 nepilngadīgajiem bērniem. Atvilkumi bijuši sociālajai apdrošināšanai 4,03 RM, pensiju fondam 1,95 RM, arodsavienībai – 1,15 RM, par

Izstādes Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā būs skatāmas līdz 26. septembrim

nestā. Cietā alga mežsargam bijusi noteikta 335 rubļi (rbļ) mēnesī. Janvārī tā dalīta divās izmaksas reizēs. Pirmajā atvilkumos ierēķināti 15,41 rbļ. ienākuma nodokļa, 1,82 rbļ. ģimenes nodokļa (abi V. Peles dēli tolaik mācījās skolā, vēlāk viens beidza Aizupes meža tehnikumu, otrs – Lauksaimniecības akadēmijas Mežsaim-

dienesta zemi – 5,48 RM, par dienesta dzīvokli – 3,25 RM, tādējādi mēnesī mežsargam izmaksātas 114,44 RM. Salīdzinot šādus, grāmatveža ierakstītus datus, redzam – arī algu aprēķināšanā notikušas pārmaiņas.

Indulis Zvirgzdiņš,

Madonas muzeja direktora vietnieks
zinātniskajā darbā

Atmiņas par kolēģi ANTONU KAŽEMAKU (19.06.1935.–25.02.2010.)

Ar Antonu Kažemaku iepazīsim 1961. gadā Valmieras pusē, kad viņš sāka strādāt par galveno mežzinīni Mazsalacas mežrūpniecības saimniecībā, bet es biju mežzinis Jumaras mežniecībā. A. Kažemaks 1964. gadā tika iecelts par meža pētīšanas stacijas "Kalsnava" direktoru, un viņš uzaicināja mani un manu dzīvesbiedri Veroniku strādāt Kalsnavā meža selekcijas un sēklkopības nozarē. Mani un Antonu Kažemaku vienoja arī kopīga interese par meža dzīvniekiem un medībām, jo tā ir meža darbinieku dzīves neatņemama sastāvdaļa. Kopā ar Antonu Kažemaku meža pētīšanas stacijā "Kalsnava" strādājām līdz 1993. gadam, tādēļ ļoti labi iepazīsim kolēģa milzīgās darba spējas un enerģiju. No 1982. līdz 1990. gadam, kad es veidoju un vadīju Teiču valsts rezervātu, bijām kaimiņos.

Izdarīts daudz kas paliekošs

Antons Kažemaks vadīja meža pētīšanas stacijas "Kal-

snava" darbu gandrīz 30 gadu (no 1964. gada marta līdz 1993. gada oktobrim), un tas ļāva izdarīt daudz paliekoša nākamajām paaudzēm. Viņa darbības laikā meža pētīšanas stacija "Kalsnava" no nelielas vienības (ap 7000 ha zinātniskās izpētes mežu, daži desmiti cilvēku, dažas vecas ēkas) kļuva par pasaulē pazīstamu meža pētīšanas iestādi, vadošo meža tehnikas izmēģinājumu centru visā Padomju Savienības Eiropas daļā.

Antona Kažemaka tiešā vadībā Kalsnavā tika attīstīta meža un dekoratīvo stādu kokaudzētava, izveidota koku un krūmu sēklu plantācija, kā arī meža koku sēklu pārstrādes centrs. Zinātnes vajadzībām meža pētīšanas stacijai tika pievienotas platības no blakus esošajām mežniecībām, uzceltas jaunas ražošanas, administratīvās un dzīvojamās ēkas, būvēti ceļi un eksperimentālas iekārtas. Tieši meža pētīšanas stacijas "Kalsnava" teritorijā, balstoties uz Latvijas Universitātes zinātnieku agrāk iegūtajiem datiem par aizsargājamiem augiem, 1977. gadā tika izveidots un apstiprināts Krustkalnu dabas rezervāts, kas sākumā bija Sliteres, bet tagad ir Teiču rezervāta pārziņā.

Par šo faktu atmiņā palicis arī kāds ar humoru saistīts pastāsts par to, kā tad viss sākās.... Krustkalni ir kalnaina teritorija, un mežizstrāde ar toreizējām izstrādes iespējām bija ļoti smaga, bet, ja tika plānots, tad atkāpju nebija – izstrādi vajadzēja veikt, lai tur vai kas. Tad nu tika domāts, ko darīt, lai šajā apgaitā nevajadzētu mocīties ar mežizstrādi, un, tā kā šajā teritorijā bija dažādi aizsargājami augi, Antonam radās ideja izveidot Krustkalnu rezervātu.

Galvenā interese – mežsaimniecības darbu mehanizācija

Antona Kažemaka galvenās zinātniskās intereses saistījās ar mežsaimniecības darbu mehanizāciju. Par Kalsnavas mežos izstrādāto un 1972. gadā aizstāvēto disertāciju "Organizēto mežaudžu mežsaimnieciskās īpatnības pētījums" viņam piešķirts lauksaimniecības zinātni kandidāta grāds, kas pēc

Latvijas neatkarības atgūšanas pielīdzināts inženierzinātnu doktora grādam. Sadarbībā ar Zinātnes un ražošanas apvienības "Silava" (tagadējā Latvijas Valsts Mežzinātnes institūta "Silava") darbiniekiem Kalsnavā tika izmēģināti un ieviesti tādi forvarderu un hārvesteru priekšteči kā "Dzenis-1" un "Dzenis-2" meža kopšanas ciršu veikšanai, "Zaķītis" meža materiālu transportēšanai, pusautomātiskā stuburu sagarumošanas līnija lejasgala krautuvē un citas. Ar šo ideju Latvijas mežzinātnieki bija apsteiguši citu valstu zinātniekus. Un tas viss bija jau pagājušā gadsimta 60.–70. gados!

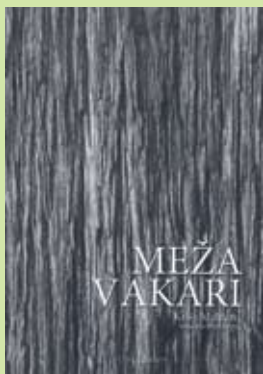
Meža pētīšanas stacijā "Kalsnava" 80. gados jau bija izveidotas trīs mežniecības, Meža selekcijas un sēklkopības centrālais sektors, ietvarstādu ražotne "Brika", introdukcijas laboratorija, eksperimentālā kokaudzētava, Meža mašīnu izmēģinājumu laboratorija un citas struktūrvienības. Bija uzsākta 2. pakāpes priežu sēklu plantācijas un dekoratīvo koku un krūmu plantācijas ierīkošana.

Viss minētais apliecina Antona Kažemaka lieliskās organizatora spējas, gribasspēku un tālredzību, spēju ģenerēt idejas un tās īstenot dzīvē. Kolēģi vienmēr atcerēsies viņa lielo devumu Latvijas mežam un cilvēkiem.

*Līgonis Bambe,
mežkopis*

Krišu Melderis pieminot

"Mežs ir spilgts piemērs tam, ka vienotībā – spēks, sadrumstalotībā – bojāeja".
(K. Melderis)

Ievērojamā mežkopja Kriša Meldera 130 gadu atcerei LLU Meža fakultāte organizēja viņa dzīves un darba atceres dienu, kā arī grāmatas "Meža vakari" atkārtotā izdevuma atvēršanu.

Atceres pasākuma priekš-

lasījumos klātesošie varēja iepazīt ar K. Meldera dzimtas vēsturi, dzīves un darba gaitas, zinātnisko darbību un publikācijām, arī viņa spilgtos personību. Par K. Melderis rakstijām jau iepriekšējā Čiekura izdevumā.

Ceturtais "Meža vakaru" izdevums ir papildināts ar jauniem materiāliem un unikālām fotogrāfijām. Izdevuma priekšvārdā mežkopes Aijas Zviedres teiktais: "Pirms astoņdesmit gadiem rakstītais

vēsturiskais atskats uz cilvēku negausību ir brīdinājums par postu, kāds draud, iznīcinot mežus, un ik gadu tas kļūst aktuālāks, skatot kā brīdinājums: CILVĒKI – ATTOPIETIES!"

Grāmata nav domāta tikai mežkopjiem, to var lasīt ikviens – baudiet to un dodiet citiem!

Par šo un citām par mežu izdotajām grāmatām var interesēties, sazinoties ar izdevēju pa tālruni 29130598.

Tehnoloģiju izmantošana izglītības projektos

Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" paspārnē tiek īstenoti divi ar mūžizglītību saistīti projekti. Viens no tiem domāts vispārīgglītojošo skolu skolotājiem, lai meža gudrībās ievadītu topošos meža īpašniekus un apsaimniekotājus, otrs – meža īpašniekiem, lai pilnveidotu zināšanu ieguves procesu. Vienojošais abiem projektiem ir tehnoloģiju izmantošana zināšanu ieguves, apmaiņas un nodošanas procesā.

Meža īpašnieku informēšana un izglītošana

Meža īpašnieku izglītošanas jautājumi ar katru dienu kļūst aizvien aktuālāki ne tikai Latvijā. Tiek meklēti aizvien jauni veidi un metodes, kā informēšanas un apmācību procesu padarīt efektīvāku un vieglāk pieejamu. Pakalpojumu, servisa un informācijas nodrošināšana meža īpašniekiem – tieši šīs tēmas būs galvenās ikgadējā starptautiskā mazapjoma mežsaimniecības simpozijā, kas notiks šā gada jūnijā Slovēnijā.

Pagājušajā gadā LVMI "Silava" speciālisti ieguva ES "Nordplus" finansējumu pētījumam par dažādu metožu izmantošanu meža īpašnieku izglītošanā. Projektā darbojas arī eksperti no Skandināvijas valstīm. Tā ietvaros tiks izvērtēta viena no pasaules praksē pašreiz populārākajām metodēm pieaugušo izglītības jomā – "peer-to-peer learning" (P2P) jeb vienādu rangu apmācība.

Tiek uzskatīts, ka visefektīvākā mācīšanās ir tieši neformālā vidē. Lai pieņemtu lēmumu par veicamajām aktivitātēm, meža īpašnieki vairumā gadījumu konsultējas ar meža nozares speciālistiem. Tomēr ne vienmēr eksperti ir autoritāte! Tiek noskaidrots arī radu, paziņu un kaimiņu viedoklis, un pētījumi pierāda, ka šī tendence aizvien palielinās. Tieši neformālā vidē iegūtais viedoklis un atziņas ir noteicošās lēmumu pieņemšanā. Padoma un informācijas iegūšana ātri un efektīvi no sev līdzīgiem – tā ir P2P metodes būtība. Šādas iespējas arī pašlaik nodrošina internets.

Vairāku valstu pieredze liecina, ka P2P metode jau veiksmīgi darbojas citās nozarēs, piemēram, lauksaimniecībā,

medicinā un izglītībā. Meža nozarē šādas aktivitātes vērojamas ASV. Var uzskatīt, ka arī Latvijā ir vērojama P2P metodes izmantošana meža īpašnieku izglītošanā. Kā piemēru var minēt Pasaules Dabas fonda atbalstītās saimniecības, kur meža īpašniekiem ir iespēja apmainīties ar pieredzi un iegūt zināšanas no sev līdzīgiem. Novērots, ka arī pēc citiem semināriem īpašnieki savā starpā kontaktējas un turpina apmainīties ar pieredzi un informāciju. Tomēr šī, turpmākā īpašnieku sadarbība un interešu grupu veidošanās netiek organizēta vai atbalstīta.

Vislielākā diskusija projekta ietvaros ir tieši par valsts un citu institūciju iesaistīšanos apmācību organizēšanā vai atbalstīšanā. Proti, P2P apmācību metodes pamatā ir "vienāda ranga" dalībnieku iesaiste. Kā nodrošināt informācijas kvalitāti un atbilstību normatīvo aktu prasībām? Kā rast valsts atbalstu un piesaistīt līdzekļus? Kā "vadīt" šādu grupu apmācību? Atbildes uz šiem un citiem jautājumiem tiks meklētas projekta ietvaros, kas noslēgsies ar starptautisku konferenci Somijā nākamā gada februārī.

Meža pedagoģija skolā

Pagājušajā gadā Latvijā aktivitātes uzsāka ES Mūžizglītības programmas "Comenius" ietvaros finansētais projekts "Case Forest" – pedagoģija ilgtspējīgai attīstībai". Tā mērķis ir veicināt ilgtspējīgas attīstības ideju ieviešanu vispārīgglītojošās skolās, par pamatu izmantojot mežu un tā elementus. Projektā darbojas speciālisti no astoņām valstīm – Bulgārijas, Čehijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Slovērijas, Somijas un Zviedrijas. Projekta vadītāja ir

Marja Gustafsone no Zviedrijas Meža aģentūras. Latvijā projekta oficiālais partneris ir uzņēmums "Stora Enso", metodikas izstrādē iesaistījās arī Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" speciālisti.

Katru valsti pārstāv vairāku cilvēku komanda, kas sastāv no meža nozares speciālistiem un pedagogiem. Latvijā atbalstu metodikas izstrādē un semināru organizēšanā sniedza Dita

ses visaugstāk tiek vērtēta tieši meža ekspertu un pedagogu sadarbība. Domājams, ka "Case Forest" metodika tiks aizvien plašāk lietota praksē, jo tās pamatā ir dažādu jaunāko tehnoloģiju izmantošana, kas īpaši saistoša ir skolēniem. Topošajiem mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem tā ir iespēja izziņāt mežu, tajā notiekošos procesus, un interesantā veidā par to informēt arī citus. Pro-

Grigore no Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolas un Evija Majore no Jūrmalas Bērnu un jauniešu interešu centra. Projektā izstrādātā metodika testēta un pilnveidota četros semināros, kurus apmeklēja vairāk nekā simt pedagogu.

No semināru dalībnieku pu-

jekta ietvaros sagatavoti metodiskie materiāli par pedagoģiju meža vidē vispārīgglītojošo skolu skolotājiem. Tie ir pieejami LVMI "Silava" mājaslapā (www.silava.lv).

Lelde Vilkrīste,
projektu vadītāja

Meža dienas ir tradīcija, kas atjaunota no Latvijas brīvvalsts laikiem. Aktīvi Meža dienu pasākumu dalībnieki ir skolēni. Gandrīz jau par tradīciju kļuvusi meža darbinieku viesošānās skolās. Šogad vairākus šādus pasākumus organizēja arī Meža konsultāciju pakalpojumu centrs, sadarbojoties ar Valsts meža dienestu, AS "Latvijas Valsts meži", dažādiem meža nozares pārstāvjiem, mežu īpašniekiem un citiem speciālistiem. Kopīgi rīkoti pasākumi skolēniem izvērtās par īstiem svētkiem. Par dažiem no tiem.

Meža dienas Vilces pamatskolā

Vilces pamatskola atrodas ļoti skaistā vietā – Vilces muižā ar sakoptu parku, veciem kokiem un pašiem savu barona taku. Pasākums Vilcē sākās ar mežinieku uzrunu un laba vēlējumiem. Turpinājumā skolēniem bija jāapmeklē 9 darbnīcas: Koku stādi, darbarīki un stādīšana; Ugunsdrošība mežā; Putnu vērošana; Veidojam savu mežu; Par skudrām un skudru pūzni; Putnu būrišu pagatavošana un izlikšana mežā; Pavasaris mežā; Malkas sagatavošana; Dabas takas sakopšana. Katrā pieturas punktā skolēniem bija jāveic kāds uzdevums. Piemēram, koku stādu darbnīcā varēja iepazīties ar dažādiem stādiem, stādīšanas darbarī-

Skolēni labprāt piedalās Meža dienās

kiem un mēģināt iestādīt kādu kociņu. Vienā no darbnīcām katrs skolēns kurbju kastē varēja izveidot "savu mežu" un uz to paskatīties pa speciāli izveidotu lūku, savukārt, pavasari mežā varēja redzēt visapkārt, aplūkojot un iepazīstot dažādus zaru, stādu un augu paraugus. Turpat ornitologa pavadībā varēja vērot pavasara putnus. Vienā no pieturām skolēni pārliecinājās, cik bīstama var būt uguns, un varēja pamēģināt paši to nodzēst. Lai gan līdz skudru pūznim bija jāmēro garāks ceļš, sajūtas, ieliekot roku skudru pūznī, un uzzinātais par skudru dzīvi to atsvēra. Tāpat gandarījumu sagādāja pašu pagatavots putnu būris, saskaldīts malkas klucis un sakopta taka. Noslēgumā skolēni parkā iestādīja uzdāvinātos kociņus, netrūka arī kopīga cienasta.

Atsauksmes par pasākumu: "Izglītojošs, interesants,

daudzveidīgas nodarbes. Zinoši, sirsnīgi, atsaucīgi, darbnīcu vadītāji. Skolēni un skolotāji ir pateicīgi un priecīgi, saņemot tik daudz noderīgas informācijas. Sakām lielu paldies šā jaukā pasākuma organizētājiem. Uz tikšanos nākamā gada Meža dienās!"

Meža dienas Salgalē

Līdzīgu pasākums notika Ozolnieku novada Sidrabenes pagasta Salgales pamatskolā. Tajā piedalījās 1.–7. klašu skolēni. Pasākums notika sadarbībā ar meža īpašnieku, "Zelta Čiekura" laureātu Jāni Vigantu un Jelgavas mežniecības mežsargu Rihardu Zandovski. Pasākuma atklāšana notika pie skolas, kur labākie skolēni, olimpiāžu uz-

varētāji, iestādīja Meža konsultāciju pakalpojumu centra dāvāto kalnu priediti. Pēc tam skolēni devās uz mežu, kur skolēni varēja praktiski darboties 5 darbnīcās – stādīt dažādu sugu kociņus, kopt jaunaudzi, darināt putnu būrišus un citas interesantas lietas. Pasākums noslēdzās ar kopīgām pusdienām un desiņu cepšanu.

"Paldies par jaukām zināšanām par tēmu "Mežs". Bija ļoti interesanti. Katrs devās mājās ar jaunām zināšanām un idejām; skolas solā tik daudz nebūtu iemācījušies, bet šodien bija iespēja redzēt, dzirdēt, pataustīt, pagatavot utt. Šis zināšanas būs daudz noturīgākas. Domājam, ka no mūsu pulka izaugs arī kāds mežsargs, meža saudzētājs, kopējs. Cerams, ka mums būs vēl tāda iespēja citu gadu. Paldies!"

Šogad Meža dienu pasākumu devīze "Par zaļu un neatkarīgu Latviju!"

Šogad meža nozare, atsaucoties Valsts prezidenta, Meža dienu patrona Valda Zatlera aicinājumam, sadarbībā ar Latvijas Pašvaldības savienību Latvijas Neatkarības svētku

un Meža dienu laikā aicināja APZAIŅUMOT LATVIJU, lai mūsu valsts kļūtu bagātāka un krāšņāka ar jauniem koku stādījumiem, alejām, birzīm un parkiem. Aicinājums guvis ne-

cerētu atsaucību – Zemkopības ministrija saņēmusi vairāk nekā 550 pasākumu pieteikumu.

Meža dienu pasākumi notiek Latvijas pagastos, novados, mazās un lielās pilsētās, pie-

daloties skolu jaunatnes, meža nozares pārstāvjiem un ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

Informācija: www.zm.gov.lv

Zemgales virsmežniecības darbinieku mežsaimniecības prakse Vācijā

Zemgales virsmežniecības darbinieki starptautiskās prakses laikā Vācijā

Par prakses vietu tika izvēlēta Hinterveidentāles mežniecība, kuros pensionētais mežzinis Alberts Klausis lielā mērā organizēja veiksmīgu šīs prakses norisi.

Šā projekta galvenie un specifiskie mērķi bija praktiskā darbībā iegūt priekšstatu par Vācijas meža nozari kopumā, par Reinzeimes-Pfalcas federālās zemes mežu pārvaldes struktūrām un Hinterveidentāles mežniecību, kā arī apgūt darba pieredzi, kas saistīta ar mežsaimniecību, meža atjaunošanu un kopšanu, medību saimniecības organizēšanu, meža īpašnieku apmācību, skolēnu iepazīstināšanu ar mežu un vides aizsardzību.

Mežainākā federālā zeme

Lai saprastu Vācijas mežu sistēmu, jāsāk ar to, ka Vācija

sadalīta 16 federālajās zemēs un katrai šai zemei ir sava ministrija, konkrēti Reinzeimes-Pfalcas federālajam apgabalam – ministrija par mežu, dabas aizsardzību un patērētāju tiesībām.

Reinzeimes-Pfalcas federālā zeme ir mežainākā no visām 16 federālajām zemēm Vācijā – 42% teritorijas aizņem meži, uz vienu iedzīvotāju ir 0,21 ha meža (kopumā aptuveni 4 miljoni iedzīvotāju), tā atrodas 50–800 metru virs jūras līmeņa.

Sugu sadalījums – 23% egles, 21% dižskābardis, 20% ozols, 11% priede, 6% duglāzija, 3% lapegle, 16% lapu koki. **Galvenās sugas**, ar ko saimnieko, ir **ozols** (izlases cirtes veidā tiek izņemts no audzes apmēram 260 gadu vecumā) un **dižskābardis**. Sugas, kuras tiek uzskatītas par ne īpaši vēlamām, ir

Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecības 10 darbinieki, sākot no mežsarga un beidzot ar virsmežzinu, 2009. gadā no 17. līdz 30. oktobrim piedalījās Valsts izglītības attīstības aģentūras Mūzizglītības programmas Leonardo da Vinči apakšprogrammas mobilitātes projektā "Starptautiska prakse Vācijā par ilgtspējīgas mežsaimniecības, vides aizsardzības un medību saimniecības aktualitātēm".

egles (mizgraužu dēļ) un **priedes** klimatisko apstākļu dēļ, jo krusas graudi, kas var sasniegt ievērojamu lielumu, bieži apsit priežu zarus un skujujas, kā rezultātā koks iet bojā. Piemēram, 2008. gada 2. jūnijā krusas rezultātā cieta 300 ha pieaugušas priežu audzes. Otra problēma – priežu nematode, kas ieguvusi plašus apmērus Portugālē un citās valstīs, un vācu mežinieki prognozē, ka pēc 10 gadiem tā būšot arī pie viņiem.

Mežu sadalījums pēc lietošanaiem – 47% komunālie meži (pašvaldību meži), 27% – privātmeži (330 000 īpašnieku, no tiem 15 000 biedru apvienojušies 22 meža īpašnieku biedrībās), 24% – valsts meži, 2% – militārie meži.

Gadā izcērt 4,4 milj. m³, t.sk. 1,5 milj. m³ valsts mežos, 2,5 milj. m³ komunālajos mežos, 0,44 milj. m³ citos mežos.

No izcirstā – 61% zāģmateriālu industrijai, 21% kokmateriālu un celulozes rūpniecībai, 18% enerģijas koksnei.

Aptuvenais **nodarbināto cilvēku skaits** meža darbos – apmēram 150 ierēdņu augstākās struktūrās, 730 – apakšējās (mežniecībās), 390 kalpotāju un nodarbinātie, t.sk. arī tie, kas strādā nepilnu darba laiku, 630 mežstrādnieku.

Meža atjaunošana

Tā kā šajā federālajā apgabalā meža izstrāde pārsvarā notiek ar izlases cirtēm, meža atjaunošana vairāk vērsta uz dabisko meža atjaunošanu, un galvenā suga, ar ko saimnieko, ir ozols. Meža atjaunošana "katastrofu" vietās (parasti tur, kur mežau-

dze nocirsta kailcirtē, jo krusas dēļ bojā gājušas priedes) notiek vai nu dabiskā veidā (pārsvarā ar ozolu, pasargājot to no briežu bojājumiem – aptinot ar sietu) vai arī, mākslīgi sējot zīles (platības tiek iežogotas, lai pasargātu no meža cūku postījumiem).

Meža kopšana

Meža kopšanas principi izstrādāti ļoti vienkārši, katrā audzē tiek saimniekots, paredzot uz 1 ha 40–80 nākotnes kokus, kuri ciršanas laikā būs sasnieguši maksimālo dimensiju un kurus varēs pārdot par maksimāli lielāko cenu. Katrā kopšanas reizē, kas atkārtojas aptuveni pēc 10–12 gadiem, ap šiem atzīmētajiem nākotnes kokiem tiek izcirsti apkārtējie koki, kas traucē vainaga augšanu. Šeit jāpiezīmē, ka mežniecību darbinieki tomēr nākotnes kokus atstāj nedaudz vairāk. Plaši izplatīta arī nākotnes koku atzarošana, piemēram, duglāzijai atzaro 70 nākotnes kokus uz hektāra līdz 10 metru augstūmam, izmaksas ir 1eiro par 1 metru.

Medību saimniecības organizācija

Medības valsts mežos pārsvarā organizē mežniecības. Ļoti maz platību tiek nodots izsolē medniekiem (parasti uz 10 gadiem). Privātajiem medniekiem minimālā medību platība ir 75 ha. Mednieku pieteikšanās uz medībām ar dzinējiem notiek iepriekš, mežniecības mājas lapā, kamēr vien ir brīvas vietas. Ja pieteikums tiek apstiprināts,

Medībās, kurās piedalījāties, nomedīts viens kuilis, briežu bullis, divas govīs un teļš, viena lapsa

Turpinājums 11. lpp.

Turpinājums no 10. lpp.

jāsamaksā 100–150 eiro dalības nauda. Par medībām uz gaidi – 50 eiro dienā.

Vienās no medībām piedalās arī Zemgales virsmežniecības darbinieki. Sīkāk par medību norisi: pulcēšanās no rīta līdz plkst. 9.00 medību atklāšanas vietā, kur visi mednieki tiek reģistrēti. Medībās piedalās ap 100 mednieku, 20 dzinēju un 20 dzinēju. Bieži viesi ir mednieki no kaimiņvalstīm, šoreiz bija mednieki no Holandes. Pēc mednieku reģistrācijas notiek medību organizācijas un drošības instruktāža, kur iepazīstina ar mums, mežu darbinieku delegāciju no Latvijas, un mēs tiekam “pielozēti” medniekiem. Medību dienā tiek izdzīti divi masti – līdz pusdienlaikam viens masts un pēc pusdienām vēl viens, mastu lielums ap 500 ha. Medības notiek ar traucēšanu, dzinējiem sadaloties vairākās grupās un palaižot suņus. Mednieki stāv masta vidū un apkārt pa meža ceļiem. Medību rezultātā 10 šāvieni, kas skaitās maz (parasti ap 50–60), un nemedīts viens četrgadīgs kuilis (parasti ap 20 meža cūku), briežu bullis, divas govys un teļš, viena lapsa. Medību beigās, degot lāpām, svinīga veiksmīgo šāvēju godināšana. Par trofejām jāmaksā papildus (piem., par brieža ragiem 600–900 eiro/kg). Ja mednieks vēlas, viņš var paturēt nomedītā dzīvnieka gaļu, tās cena 5–6 eiro par kg.

Interesanti, ka meža cūkas pārbauda pret radiāciju, ņemot 600 g gaļas no muskuļiem pārbaudei, un gaļā nedrīkst būt vairāk par 600 vienībām (bekereliem) uz kilogramu. Katrā mežniecībā ir speciāla aparatūra, ar kuru veic šīs analīzes. Radiāciju konstatē apmēram 10% gadījumā. Visvairāk gadījumā, kad radiācija pārsniedz pieļaujamo normu, ir vasarā, kad radiāciju cūkas uzņem, rokoties par zemsedzi. Cūkas, kurām radiācija ir pāri normai, tiek iznīcinātas sadedzinot. Medību dienā nomedītajai meža cūkai noņemtas analīzes bija atbilstošas normai.

Jāpiebilst, ka mežniecību darbiniekiem darba vieta gadā piemaksā 360–720 eiro par medību suņa turēšanu (atkarībā no suņa lieluma), ja suņi piedalās medībās. Suņi noteikti ir jāapdrošina.

Pfalcervaldes/Ziemeļvoguļu biosfēras rezervāts

Pārrobežu biosfēras rezervāts, kurš izveidots 1998. gadā UNESCO programmas “*Man and the Biosphere*” (MAB) ietvaros, apvienojot Pfalcervaldes biosfēras rezervātu Vācijā un Ziemeļvoguļu biosfēras rezervātu Francijā. Rezervāta kopējā teritorija ir **300 000 ha**, un tas ir vēsturiski izveidots relatīvi mazapdzīvotā lielākajā mežu masīvā Rietumeiropā. 75% rezervāta teritorijas aizņem meži, 5% – apdzīvotas vietas. Rezervātā raksturīgas kalnu nogāzes ar dižskabāržu un ozolu mežiem izcili izteiksmīgā ainavā, ko papildina smilšakmens klinčis. Apvidus glabā arī nozīmīgu kultūras mantojumu – rezervāta teritorijā atrodas 95 dažādu gadsimtu pilis un cietokšņi, kā arī neskaitāmi mazāki objekti.

Teritorija iedalīta trīs zonās. Kodolzona ietver vairākus desmitus dažāda lieluma ekoloģisko centru visā rezervāta teritorijā, lielākā kodolzonā iekļautā teritorija, kurā atradās mūsu prakses vieta Hinterveidentāles mežniecība, bija 2500 ha meža platība – praktiski bez mežsaimnieciskās darbības. Tajā tiek veikti vienīgi ar dabisko biotopu apsaimniekošanu saistīti pasākumi, piemēram, duglāziju, egļu, lapeglu un priežu izciršana, lai veicinātu dabisko lapu koku mežu izplatību. Buferzonā tiek veikta meža apsaimniekošana ar dabiskajiem procesiem pietuvinātiem paņēmieniem – saimniekošana bez kailcirtēm, dabiskā atjaunošanās. Galvenais koksnes produkts ir ļoti augstvērtīgi lielu dimensiju ozola un dižskabārža finierkluči. Attīstības zona ir visa pārējā biosfēras rezervāta teritorija ar apdzīvotām vietām, infrastruktūru, lauksaimniecības zemēm, intensīvāk apsaim-

niekotiem mežiem.

Rezervāta administrācijas funkcijas pilda nevalstiska organizācija *Biosphaerenhaus* jeb “Biosfēras māja” Fišbahas pilsētīnā – modernas arhitektūras celtnē no betona un stikla ar enerģijas ieguvu no saules baterijām. Tajā izvietota iespaidīga interaktīva dabas ekspozīcija. Tūristus piesaista arī 270 m gara, 18 līdz 35 m augstumā virs koku galiem ierīkota sportiska atrakcija ar vides izziņas elementiem, kā arī neskaitāmas dabas takas. Izmantojot biosfēras rezervātu par bāzi, darbojas arī *Haus der Nachhaltigkeit*, jeb “Ilgspējīgas attīstības māja”, vides izglītības un mārketinga centrs un daudzas vides izglītības programmas skolēniem un ģimenēm.

Praktiskais ieguvums

Zemgales virsmežniecībai ir bijusi iespēja paaugstināt savu darbinieku kvalifikāciju. Viņi guva jaunu skatījumu uz jautājumiem, kas saistīti ar ilgtspējīgu mežsaimniecību (tirgus ekonomiku un brīvu konkurenci mežsaimniecībā, saimniekošanu ar nākotnes kokiem, augstu koksnes izmantošanas efektivitāti, izlases ciršu priekšrocību salīdzinājumā ar kailcirtēm, meža atjaunošanu – vērsot lielāku uzmanību uz dabīgo atjaunošanu un aizsardzību pret meža dzīvnieku postījumiem, iežogojumu), vides aizsardzību (bioloģisko daudzveidību, biosfēras rezervātu, lieliem starptautiskiem projektiem par dabas aizsardzības, piemēram, “*ForeSTClim*”) un medību saimniecības organizēšanu (meža dzīvnieku postījumu samazināšana, saglabājot augstu medību saimniecības intensitāti, praktiska medību norise un organizācija, radiācijas mērīšana mežacūkām), meža īpašnieku un skolēnu apmācību, izmantojot speciālus šim nolūkam paredzētus centrus Mārketinga un komunikācijas daļā (*Neupfalz*), Meža ekoloģijas un mežsaimniecības pētīšanas iestādē (*Trippstadt*), Biosfēras punktā (*Wasgau*) un

Vācijā kopšanu veic atstājot nākotnes kokus

Ilgspējīgas mežsaimniecības centrā (*Johannis-kreuz*).

No projektā iesaistītajiem ieguvējiem bija dalībnieki – gan Zemgales virsmežniecība, gan Hinterveidentāles mežniecība. Zemgales virsmežniecība bija sagatavojusi prezentācijas par Latvijas mežu pārvaldi, Zemgales virsmežniecību, medību saimniecību un uguns apsardzību, kas notika gan Hinterveidentāles mežniecībā, gan Reinzemes-Pfalcas federālajā mežu pārvaldē, sniedzot priekšstatu par mežu pārvaldes sistēmu Latvijā.

Dalībnieku prasmes un kompetenci novērtēja Hinterveidentāles mežniecība mežziņa Mihaēla Grunfeldera personā, izsniedzot katram prakses dalībniekam apliecinājumu par praksē pavadīto laiku un apgūtajām tēmām. Dalībnieku iegūtā profesionālā pieredze tika stiprināta ar *Europass Mobility* apliecinājumu.

Hinterveidentāles mežniecība un Reinzemes-Pfalcas mežu pārvalde izteica vēlmi turpināt iesākto sadarbību ar Zemgales virsmežniecību un izskatīt iespēju viesoties Latvijā, lai gūtu iespaidus par Latvijas mežu pārvaldes sistēmu. Latvijai tas būtu svarīgs ieguldījums, lai nestu Eiropā priekšstatu par mūsu valsts mežu sistēmu.

Gribam pateikt arī paldies Dienvidkurzemes virsmežniecībai, no kuras guvām ierosmi piedalīties šajā projektā.

Guntars Vāvers, Zemgales virsmežniecības mežsaimniecības un uguns apsardzības inženieris

Sargāsim mežu no dzīvnieku bojājumiem!

Pavasārī daba mostas no ziemas un meža dzīvnieki pastiprināti uzņem vitamīnus, līdz ar to jaunaudžu platībās rodas visai ievērojami bojājumi un ir jādomā par kociņu aizsardzību no pārnadžu nodarītajiem postījumiem. Sīkāk par pieredzi un novērojumiem, lietojot dažādus repelentus.

Aizsardzības līdzeklis *Planskjyd*

Līdz šim Latvijā visplašāk lietotais aizsardzības līdzeklis pret meža dzīvnieku postījumiem bija uz sauso asiņu bāzes Zviedrijā ražotais preparāts *Planskjyd*. Tā atbaidīšanas efekts tiek radīts ar asins smaržu, liekot dzīvniekam sajūt plēsēju klātbūtni. *Planskjyd* lietošanu 2000. gadā uzsāka akciju sabiedrība "Latvijas Valsts meži", jo atjaunošanā lielās platībās tika izmantoti priedes ietvarstādi, tāpēc bija nepieciešams tos aizsargāt pret pārnadžu bojājumiem. Pirmajā gadā rezultāti bija visai daudzsoļi. Daudzas apstrādātās platības vēl joprojām tiek izmantotas apmācību un semināru vajadzībām. Kreiz, ieraugot šādu platību, atskan pārsteiguma sauciens: "Vai nevarētu "ietīt" un aizvest uz manu mežu?"

Dzīvnieku nodarītie bojājumi netika konstatēti vairāku gadu garumā. Palielinoties atjaunošanas apjomiem, aizvien vairāk cilvēku tika iesaistīti šo darbu veikšanā. Taču beidzamo gadu slapjajos rudenos bija ļoti maz tādu dienu, kas būtu piemērotas miglošanas darbu veikšanai gada nogalē. Turklāt miglošanai februārī vai martā tā īsti neviens nav klāt ķeris. Un pavasaros nākas konstatēt faktu, ka 90% priežu vai egļu galotņu ir nokostas, līdz ar to praktiski nevienā no mežu īpašumiem nevar noteikt veiktā darba kvalitāti un stādījuma saglabāšanās iespējas.

Runājot par izmaksām, *Planskjyd* 1 kg iegādes cena par ir atkarīga no pirkšanas daudzuma, līdz ar to – jo mazāka ir apstrādājamā platība, jo dārgāka iznāk miglošana.

Specializētajos dārzkopības veikalos un citās mazumtirdzniecības vietās 1 kg cena ir pat 15 Ls. 1 ha priežu jaunaudzes apstrādei ir nepieciešami 3,1 kg, tādējādi kopējās izmaksas ir aprēķināmas. Jebkurā gadījumā tās tomēr būs mazākas,

nekā veicot iznīcinātas platības atjaunošanu.

Pēdējos gadus mežu īpašnieki lielāku uzmanību pievēršusi izcirtumu mākslīgai atjaunošanai, un, sadarbojoties ar VMD KPC nodaļām, šo aizsardzības līdzekli izdevies iegādāties par daudz lētāku cenu.

Šķidrums sagatavošana darbam ir vienkārša – uz 5 litriem ūdens pievieno 1 kg *Planskjyd* pulvera, vienmērīgi maisot to izšķīdina, tad šķidrumu filtrē un pirms braukšanas uz mežu salej lielos traukos. Darbs tiek veikts ar rokas miglotāju, un tā darbība ir atkarīga no sagatavotā šķidrums kvalitātes. Ja maisīšana ir bijusi pavirša un izveidojušies rupjāki biezu-

mi, kas netiek cauri miglotāja sprauslai, darbs tiek aizkavēts. Ja viss noris labi, dienas beigās cilvēks ir noguris, bet apmierināts.

Pats miglošanas process ir diezgan straujš, bet nokļūšana līdz cirsmā parasti ir vi-

sai aprūtināša: miglotājs uz muguras (tas parasti jau tiek uzpildīts pie mašīnas), katrā rokā pa 20–30 litru kannai ar darba šķidrumu (tas atkarīgs no apstrādājamās platības – 1 ha priedes stādījumu ir nepieciešami 15 litri). Mēģini nu nokļūt mežā!

Aizsardzības līdzeklis *Cervacol*

Cervacol izgatavotāja valsts ir Austrija. Repelentu ražo pastas veidā. Tā pamatsastāvā ir PVA lime un silikāta smiltis, kā atbaidošais elements nedaudz izmantota iezilgana krāsa. Latvijā pēdējos gados to izmanto neliels skaits meža īpašnieku. Pasta ir gatava lietošanai. Tā

iesaiņota 5 kg fasējumā, kas ir pietiekams daudzums 2 ha platības apstrādei. Kociņu apstrāde notiek ar gumijas cimdium.

Cervacol priekšrocības:

- izglītošanas nolūkā un pašapziņas celšanai darbu var uzticēt arī bērnam saprātīgā vecumā, jo nav ilgstoši jāpārvieta liels smagums – pastu iespējams iepildīt jebkurā mazāka tilpuma traukā;

- veiktie aizsardzības darbi vēl ir redzami nākamā veģetācijas perioda beigās, un pēc atkārtotas galotnes apstrādes ar pastu, tiek pasargāta vēl lielāka galotnes daļa;

- ļoti būtiski ir tas, ka jebkurā brīdī starp veģetācijas periodiem ir konstatējami darba rezultāti un kvalitāte. Tāpēc, ja kāda iemesla dēļ nepieciešami atkārtoti aizsardzības pasākumi, iekams nav sācies nākamais veģetācijas periods, apstrāde ar šo līdzekli nav jāveic visā platībā, bet var apstrādāt konkrētus kociņus, kuriem tas nepieciešams;

Cervacol lietošana uz 1 ha izmaksā aptuveni 3–4 reizes lētāk.

Vienīgi neērtības sagādā tas, ka pie katra kociņa ir jānoliecas.

Pēc personīgās pieredzes varu teikt, ka, pabeidzot darbu, ir liels gandarījums par acīm redzamo un rokām taustāmo rezultātu, kas saglabājas ilgāku laika posmu. Un, protams, pozitīvi ir tas, ka laiks pavadīts svaigā gaisā. Kad, pabeidzis darbu, paskatīties atpakaļ – it sevišķi aiz meža norietošas saules gaismā, jūs tiešām varēsiet teikt "lai zili zied Latvijas meži"!

Nav svarīgi, kādu aizsardzības līdzekli izvēlēties, svarīgs ir rezultāts. Citas bagātības kā mežu mums vienkārši nav, ražošanu, kas nav saistīta ar mežu, nespējam attīstīt, tādēļ darīsim to, ko varēsim, lai vismaz meži mums būtu.

Uldis Šēnbergs,

MKPC Dienvidkurzemes nodaļas
vadītājs

ES atbalstu izmantos zemes sakārtošanai

Liela daļa zemes īpašnieku izmantojuši iespēju saņemt ES finansiālu atbalstu savas zemes sakārtošanai. Vieni no tādiem ir Ozolnieku novada Sidrabenes pagasta meža īpašnieki Indulis un Māris Baumaņi. Meža konsultāciju pakalpojumu centra organizētajā seminārā par lauksaimniecībā neizmantojamo zemju apmežošanu un aizaugušu lauksaimniecības zemju kopšanu pārējie meža īpašnieki varēja iepazīties ar saimnieku pieredzi un šādu projektu realizācijas gaitu.

“Jaunkalnos” isteno ES atbalsta pasākuma “Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana” visas trīs aktivitātes – lauksaimniecībā neizmantojamo zemju apmežošanu, aizaugušu lauksaimniecības zemju kopšanu, kā arī kopšanu un papildināšanu vietās, kur kociņu skaits nav pietiekams.

Rudenī saimnieks ar speciāli pielāgotu lauksaimniecībā izmantojamo arklu sagatavoja augsni. Vadziņa veidojās slīpa, lai mitrākās vietās ūdens notecētu. Pēc projekta, ja platība ir lie-

lāka par 3 hektāriem, stādījumā jābūt 50–70% skuju koku. Tāpēc saimnieki šopavasār plāno stādīt bērza ietvarstādus un priedes kailsakņu stādus. Tā kā augsne ir sausa un smilšaina, kociņus stādīs vagās. Blakus redzama aizaugusi lauksaimniecības zeme, kas ir jau izkopta un papildināta.

Praktiski ieteikumi lauksaimniecībā neizmantojamo zemju apmežošanai pēc seminārā redzētā:

- pirms kociņu stādīšanas iepriekšējā rudenī noteikti jāsgatavo augsne;

Jaunkalnu saimnieks Māris Baumanis (no kreisās) un V. Spalvēns izmēģina bērzu ietvarstādu stādīšanu ar stādāmo stobru

- savlaicīgi jāpasūta un jāiegādājas kvalitatīvs, sertificēts stādāmais materiāls;
- pavasarī kociņi savlaicīgi un kvalitatīvi jāiestāda;

- vasarā kociņi jāizkopj. Augsnes sagatavošana un kociņu stādīšana vagās atvieglo kopšanu un samazina riskus.

Ko darīt, ja kokus noliecis sniegš

Šoziem mežaudzes dažviet ir cietušas no snieglauzēm un sniegliecēm. Ja koki laužti, skaidrs, ka tie gājuši bojā un jāizcērt. Bet ko darīt ar liektajiem kokiem? Sniegliece ir augošu koku stumbri saliekšanās zem

slapja sniega masas, un faktiski ir neatgriezeniska. Tātad šie koki ir neglābjami bojāti. To stumbri paliks vairāk vai mazāk liki un tiks laužti nākamajā snieglauzē, tāpēc arī tie būtu jāizcērt. Cietusi mežaudze ir rūpīgi jāapseko, jā-

šogad priecēja sniegaina un auksta ziema. Kā jutās koki mežā, kā tie pārzīemoja? Parasti šādas stabilas ziemas, bez ilgstošiem atkušņiem un krasām temperatūras maiņām, ir labvēlīgas kokiem, bet dažreiz daba sagādā arī nepatīkamus brīžus mežaudzēm.

nosaka nebojāto koku šķērslaukums un jāizlemj, kādu cirti veikt – kopšanas vai sanitāro izlases. Ja palikušo nebojāto koku šķērslaukums ir zem kritiskā, jāveic sanitārā kailcirte un mežs jāatjauno. Visbiežāk no snieglieces cieš tievi, izstīdējuši koki pēc novēlotas kopšanas – pārāk biežās, laikus neizretinātās jaunaudzēs, kā arī mežmalās augošie jaunie koki, kam izveidojies vienusējais vainags. Tātad audzes ir savlaicīgi jākopj, lai kokiem izveidojas stipri un to augstumam atbilstoši resnuma dimensiju stumbri ar labu un vienmērīgu vainagu.

Vēl jāpiebilst, ka Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam pasākuma “Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un preventīvo pasākumu ieviešana” ietvaros ir paredzēts

Eiropas Savienības atbalsts meža atjaunošanai platībās, kurās mežaudze iznīcināta ugunsgrēka vai dabas katastrofu (snieglauzes, snieglieces, vējlauzes, vējgāzes) rezultātā. Publiskā finansējuma apjoms ir 7 843 360 latu, no kuriem apgūta tikai neliela daļa.

ES atbalsts paredzēts tikai kailcirtes gadījumā un tikai par meža atjaunošanu un kopšanu.

Aicinām meža īpašniekus apsekot savus meža īpašumus un, ja ir šādas bojā gājušas mežaudzes, izmantot šo iespēju! Informācija par šīs programmas atvēršanu būs pieejama LAD mājas lapā: www.lad.gov.lv un MKPC mājas lapā: www.mkpc.lkk.lv.

Ludvigs Karvelis,
MKPC Austrumlatgales
nodaļas vadītājs

Augi slimību dziedināšanai ir pieejami jebkurā laikā tikai tad, ja tos ievāc savlaicīgi un nebojātus uzglabā.

Pumpurus ievāc agri pavasarī, parasti martā, aprīlī, kad tie ir piebrieduši, bet vēl nav sākuši plaukt vai arī tikko plaukst. Drogām noder tikai lapu, bet ne ziedu pumpuri.

Augļus un **sēklas** ievāc pilnīgi gatavus vai īsi pirms pilnīgas nogatavošanās.

Mizas parasti ievāc sulu laikā – aprīlī, maijā no divgadīgiem vai trīsgadīgiem zariem vai stubra.

Lapas ievāc ziedēšanas laikā vai arī pirms ziedēšanas, ja tās satur ēteriskās eļļas.

Ziedus ievāc pilnā plaukumā vai īsi pirms plaukšanas.

Lakstus – stiebrus vai zarus ar lapām un arī ziediem ievāc īsi pirms ziedēšanas vai ziedu laikā.

Saknes un sakneņus parasti ievāc rudenī vai agri pavasarī, kamēr auga virszemes daļas vēl nav attīstījušās.

Gumus un sīpolus ievāc pirms ziedēšanas (piemēram, vēlziedes). Ievāc tikai jaunus gumus un sīpolus.

Kad un kā ievākt?

Saknes, sakneņus, gumus un sīpolus pēc ievākšanas nomazgā aukstā ūdenī, turpretī laks-

tus, lapas, ziedus un pumpurus nedrīkst mazgāt.

Alkšņu augļkopas jeb čiekuriņus ievāc martā, noraujot tos ar visiem kātiņiem. Tautas medicīnā lieto reimatisma, podagras, locītavu sāpju ārstēšanai, kā arī pret caureju un mutes dobuma skalošanai.

Parastās apses (*Populus tremula*) pumpurus ievāc agri pavasarī. Tautas medicīnā pumpurus lieto pret reimatismu, brūču un sasitumu dziedināšanai, arī pret audzējiem, drudzi un ēstgribas veicināšanai.

Kārpainā bērza (*Betula verrucosa*) un **purva bērza** (*Betula pubescens*) pumpurus ievāc agri pavasarī – martā, aprīlī, kad tie piebrieduši, sveķaini un ļoti aromātiski, bet vēl nav izplaukuši. Lieto kā žultsdenošu vai urīndenošu līdzekli. Ārīgi bērzu pumpuru tinktūru lieto brūču, ādas eroziju un iekaisumu ārstēšanai, kā arī matu kopšanai. Bērzu sulu dzer pret tuberkulozi un kuņģa slimībām. Mežos ir sastopama melnā bērzu piepe jeb čaga. Jāievāc tikai tās piepes, kas sastopamas uz dzīviem kokiem. Lieto audzēju ārstēšanai.

Parastās priedes (*Pinus*

Dabas aptieciņa

silvestris) pumpurus (rozaini brūnos dzinumus) ievāc agri pavasarī, kamēr tie vēl nav sākuši plaukt. Lieto kā atkrēpošanas līdzekli, C vitamīna avotu, kā arī inhalācijām.

Trauslā krūklja (*Frangula alnus*) mizu ievāc agri pavasarī, kad tek sulas; lieto kā caurejas līdzekli, aknu un nieru slimību ārstēšanai.

Parastās liepas (*Tilia cordata*) lapu pumpurus ievāc un lieto kā mikstinošu līdzekli; ārīgi – apdegumu un čūlu ārstēšanai.

Parastā ozola (*Quercus robur*) mizu ievāc agri pavasarī un lieto pret caureju; ārīgi – apdegumu dziedēšanai, vannas

iesaka pret vispārēju organisma vājumu.

Māllēpes (*Tusilago farfara*) ziedus ievāc aprīlī, maijā. Lieto kā atklepošanas līdzekli elpošanas orgānu iekaisuma gadījumos.

Vēlu visiem ļoti atpūsties svaigā gaisā un ievākt vērtīgās drogas!

Vitālijs Spalvēns,

Zemgales nodaļas vadītājs vietnieks

Izmantotā literatūra:

A. Pētersone. *Savvaļas ārstnieciskie augi*. Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība, 1961.

J. Groms, A. Hammermane. *Savvaļas ārstnieciskie augi*. Rīga: Zvaigzne, 1973.

Bērza lūgums sulu urbējiem

Mīlie cilvēki! Es augu "Pīlātu" mežā, un katru pavasari pie manis atnāk cilvēki urbt sulas, lai veldzētu slāpes, īpaši vasarā, siena laikā. Kad urbis skar manu mizu un ieurbjas tik dziļi, ka sāk tecēt manas baltas un dzidrās asinis – mana sula, man sāp. Pilienu pa pilienam pildās noliktā kanniņa, kas drīz vien ir pilna. Kāpēc es to paciešu? Šie cilvēki pret mani izturas ļoti labi. Līdzko kanniņa pilna, viņi

to nomaina, atnest jaunu. Kad sulu laiks beidzas, vaļējā brūce tiek aizbāzta ar tapiņu, un tā mani glābj. Par to esmu pateicīgs, tāpēc arī nežēlodamies varu sniegt savu dabas dāvanu, kas kūsā manās dzīslās un dod spēku plaukt lapām.

Bet dzenis, mūsu meža ziņā nesējs, stāsta, ka citos mežos, pie citām mājām dzīvojot cilvēki, kas laikus nenomainot sulu traukus, un bērzu asinis tekot

pāri spainim un listot zemē. Esot arī tādi cilvēki, kas atstājot ieurbto brūci vaļēju un to neaiztaisot. Tad iztek visa sula un koks mirst. Lēni un mokoši. Bērzs nemirst kā citi koki. Viņš mirst tāpēc, ka sula nenonāk zaros un lapās, viņš mirst arī aiz bēdām par nodevību. Bērza asaras lāsi pa lāsei krīt zemē. Viņa pēdējais jautājums – kāpēc neviens neatnāca?

Kāpēc cilvēki nepadomā par

to, ko nodara mums, kokiem? Mēs nevaram runāt, bet mēs taču esam dzīvi, arī mums sāp un gribas augt, zaļot, raisīt pumpurus un nodzīvot garu mūžu!

Cilvēki! Neaizmirstiet mūs arī tajā brīdī, kad jums šķiet, ka vairs neesam vajadzīgi! Lūdzu jūs būt saudzīgiem pret mums, kokiem! Mēs dāvāsim jums to, ko spējam dot no sevis, bet jums nav jāaizmirst mums palīdzēt. Mēs visi esam saistīti, viens bez otra lemti iznīcībai. Kas būtu Latvija bez skaistajām bērzu birzīm!

Ērģļu vidusskolas 8.a skolniece
Marta Suveizda

Projekts, kas varētu interesēt meža īpašniekus

Alternatīvās enerģijas patēriņa palielināšana ir viens no galvenajiem veidiem, kā samazināt klimata pārmaiņas pasaulē.

Pusi no Eiropas Savienības mērķa – līdz 2020. gadam par 20 procentiem palielināt atjaunojamo resursu izmantošanu – ir plānots sasniegt, sekmējot meža biomasas izmantošanas pieaugumu. Ņemot vērā faktu, ka privātajiem mežu īpašniekiem pieder vairāk nekā puse Eiropas mežu, mērķgrupas darbībai ir nozīmīga loma izvirzītā uzdevuma sasniegšanā.

Deviņi partneri no sešām Eiropas valstīm ir uzsākuši starptautisku projektu **AFO – Activating private forest owners to increase forest fuel supply** (Privāto mežu īpašnieku iesaistīšana meža biomasas patēriņa veicināšanā), lai sniegtu ieguldījumu enerģētiskās koksnes patēriņa pieaugumā.

Sarežģījumi meža biomasas rezervju mobilizēšanā lielākajā daļā Eiropas valstu ir līdzīgi: privātās mežu teritorijas kļūst aizvien izkliedētākas, to vienotu apsaimniekošanu vēl vairāk apgrūpina teritorijas piederība dažādām īpašnieku grupām.

AFO projekta mērķis ir aktivizēt mežu īpašniekus, lai sekmētu biomasas patēriņu no to mežiem, izveidotu meža biomasas piegādes punktus, kā arī identificētu un mazinātu šķēršļus enerģētiskās koksnes patēriņa pieaugumam. Projektā tiks apzināti esošie

un iespējamie meža biomasas patērētāji reģionā un sekmēta to sadarbība ar maziem un vidējiem siltumražotājiem. Katrā dalībvalstī ir izvēlēti pilotreģioni ar būtisku privāto mežu teritorijas daļu.

Latvijā projekts savu darbību uzsāka pērnā gada oktobrī. Projektā iesaistītas 8 organizācijas no 6 valstīm: Somijas (projekta koordinators), Francijas, Anglijas, Slovēnijas, Austrijas un Latvijas. Latvijā projektu pārstāv SIA “Vides projekti”, tā ilgums ir 3 gadi. Projekta mērķis ir veicināt privāto mežu īpašnieku sagatavotās meža biomasas piegādi siltumražotājiem. Projekts palīdzēs iesaistīt privāto mežu īpašniekus biomasas piegādes tīklā. Aktivitātes paredz izstrādāt meža koksnes potenciāla novērtējuma metodes, organizēt apmācību seminārus mežu īpašniekiem un dažādas biomasas piegādātājus un patērētājus vienojošās aktivitātes pilotreģionā – bijušā Cēsu rajona robežās.

Informācija: www.videsprojekti.lv

Seminārs “Biomasas resursu izmantošanas iespējas enerģijas ražošanā”

Pārgaujas novadā, Straupe, Intelligent Energy Europe

projekta “Privāto meža īpašnieku iesaistīšana meža biomasas patēriņa veicināšanā” ietvaros notika izglītojošs seminārs biomasas ražošanā un pārstrādē ieinteresētajiem, tajā skaitā – mežu īpašniekiem.

Pārgaujas novada pašvaldības pārstāvis atzina, ka kurināmā iegādei pašvaldībā jāriko iepirkums par visu apjomu un tādejādi nevar atbalstīt vietējos ražotājus, tikai reizēm izņēmuma gadījumos iepirkt malku no privātajiem, ja tās pietrūkst. Novadā plāno celt jaunu granulu ražotni.

SIA “BIKO – LAT” pārstāvis A. Ziemeļis informēja par uzņēmuma produkciju (baltām granulām), kuras pārsvarā realizē mājāsaimniecībām. Runājot par biomasas patēriņa tendencēm Eiropā, pieprasījums pēc biomasas, noteikti palielināsies. Sagaidāms, ka Anglija būtiski palielinās pieprasījumu pēc biomasas un plānots, ka 2013. gadā tas varētu sasniegt 30 miljonus tonnu gadā. Līdz ar to Latvija varētu būt aktīvs dalībnieks biomasas piegādē.

Latvijas mežzinātnes institūta “Silava” pārstāvis Andis Lazdiņš informēja par meža biomasas izmantošanu biokurināmā. Latvijā tehniski pieejamie meža biokurināmie resursi ir 2,6 miljoni tonnu gadā, kas ir 63% no potenciālā apjoma. Pēdējos gados Latvijā at-

tīstījusies mežizstrādes atlieku izmantošana, tomēr privātie mežu īpašnieki šo iespēju izmanto salīdzinoši maz – lielo izmaksu un mazā apjoma dēļ. Ar meža īpašumu struktūru Pārgaujas novadā iepazīstināja Jumaras mežniecības mežzinis Jānis Renga. Pašreizējā privāto meža īpašumu struktūra liecina, ka vidējā meža īpašumu platība ir 12 ha. Lai biokurināmā ieguve būtu ekonomiski izdevīga, nepieciešama īpašumu apvienošanās. Pašiem mežu īpašniekiem līdz šim tas nav izdevies. Kā viens no risinājumiem nākotnē varētu būt pašvaldību iesaistīšanās vietējo mežu īpašnieku apvienošanā uz savstarpēji ekonomiski izdevīgiem noteikumiem.

Vieslektors Mati Virkunens no Somijas iepazīstināja ar Somijas un Austrijas pieredzi, kur privātie mežu īpašnieki visai aktīvi iesaistījušies bioenerģijas tirgū. Kā konkrēti piemēri tika minēti Toivakas pilsētas un Kuortane apgabala katlu mājas, kuru apgādi nodrošina resursi no privātajiem mežiem. Jāatzīmē, ka Toivakā tieši pašvaldība ir tā, kas investējusi katlu mājas celtniecībā.

Maira Jēgere (SIA “Vides projekti”) iepazīstināja ar pirmajiem mežu īpašnieku aptaujas rezultātiem. Pašreiz iegūtas 48 anketas, no kurām lielākā daļa – Cēsu rajonā. Aptaujā noskaidrots, ka 90% no respondentiem ir apmierināti ar sava meža pašreizējo apsaimniekošanu. Aptaujās tiek noskaidroti iemesli, kādēļ pēdējos piecos gados īpašnieki nav veikuši mežizstrādi un kādēļ to neplāno arī turpmāk. Aptuveni 70% meža īpašnieku norādīja, ka tuvākajā laikā plāno mežizstrādes aktivitātes, bet tikai 36% bija ieinteresēti kļūt par piegādātājiem siltumražošanas kompleksam. Jautāti par nepieciešamību nosacījumiem, lai īpašniekiem būtu vēlme iesaistīties bionerģijas tirgū, par galvenajiem tika minēti ekonomiskie aspekti. Nereti meža īpašnieku atbildes liecināja arī par nezināšanu un neizpratni saistībā ar bionerģijas tirgu.

Meža tēli viesojas Ērgļos

Interesants pasākums izvērtās Ērgļu vidusskolā, kad bija organizēta vecāku nedēļa. Sadržībā ar valodu skolotājiem,

īpaši ar skolotāju Māriti Breiķšu, tika vadītas latviešu valodas un literatūras stundas klasēs, no apmācību centra "Pakal-

nieši" izmantojot 17 meža tēlu tērpus, kuri pabijuši daudzos Latvijas novados.

Pirms tam, izpētot mācību programmu, varēja secināt, ka pamatskolas klasēs daudzas tēmas ir saistāmas ar mežu un stundas var padarītu interesantākas un aizraujošākas, izmantot tajās tēlu ietērpus, kas skolēniem pārvēršas par īstu piedzīvojumu. Ierosmei daži piemēri: 5. klasē: folklorā – dzīvnieku pasakas un A. Brigaderes "Spridītis" (aina pie Mežamātes); 6. klasē: gadskārtu dziesmas – Mārtiņi – Ziemassvētki – Meteņi; 7. klasē: literārās pasakas – I. Ziedoņa "Zaļā pasaka"; 9. klasē: K. Čapeka "Dārzkopja gads". Skolēniem bija iespēja sacerēt dzejoļi, rak-

stīt radošos darbus par dažādām tēmām ("Bērza lūgums sulu urbējiem", Notikums mežā", "Meža brīnums").

Nelielu uzdevumu piedāvājam arī tev, Čiekura lasītāj. Savelc ciparus un uzraksti vēltījumu šim dzīvniekam, kurš gan vēl nedzīvo Latvijas mežos, bet klimata pārmaiņu rezultātā, kas zina... un atsūti man, Mežamātei, uz šādu adresi: "Pakalnieši", Vestienas pagasts, Madonas novads, LV-4855. Ataktīvākajam atbildes autoram būs balva – PIEDZĪVOJUMS PAKALNIEŠOS!!!

LAI VEICAS!

Inese Mailīte,
apmācību centra "Pakalnieši"
vadītāja

SIA LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs

LLKC MKPC
Meža konsultāciju pakalpojumu centrs

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov. LV3018 mkpc@mkpc.llkc.lv
Tālr. 63050477, fakss 63022264 www.mkpc.llkc.lv

Meža konsultāciju pakalpojumu centra nodaļas atrodas

MKPC nodaļa	Biroji	Vārds, uzvārds	Tālrunis
Austrumlatgales nodaļa	Ludzas birojs	Ludvīgs Karvelis	65722009, 29411165
	Rēzeknes birojs	Pēteris Leidums	64605032, 26255029
Dienvidkurzemes nodaļa	Liepājas birojs	Uldis Šenbergs	63491241, 29285111
	Saldus birojs	Dainis Kudors	63824065, 29186107
Dienvidlatgales nodaļa	Krāslavas birojs	Jānis Dzalbs	65620019, 29789364
	Daugavpils birojs	Iļgonis Skrinda	65457097, 26438175
	Preiļu birojs	Astrīda Rudzīte	65381781, 26410476
Madonas – Cēsu nodaļa	Madonas birojs	Mairita Bondare	64822528, 28381176
	Cēsu birojs		64130048, 29722111
Rīgas reģionālā nodaļa	Rīgas birojs	Agris Kauliņš	67895819, 26498315
	Bauskas birojs	Uldis Dzērve	63960149, 29222487
Sēlijas nodaļa	Jēkabpils birojs	Jānis Sēlis	65207372, 26465432
	Aizkraukles birojs	Ivars Ličītis	65152350, 26108426
Zemgales nodaļa	Jelgavas birojs	Alda Alksne	63048122, 29283108
	Dobeles birojs	Vitālijs Spalvēns	28680073
	Tukuma birojs	Ilmārs Rosickis	63125076, 20223626
Ziemeļaustrumu nodaļa	Gulbenes birojs		64474022
	Balvu birojs	Jānis Grīzbovskis	64520011, 26314426
	Alūksnes birojs	Gvido Reismanis	64307017, 20222041
Ziemeļkurzemes nodaļa	Kuldīgas birojs	Sigita Vaivade	63323955, 29103658
	Talsu birojs		63222089
Ziemeļvidzemes nodaļa	Valmieras birojs	Dzintars Alksnis	64250210, 26415649
	Valkas birojs		64022679, 2915175
	Līmbažu birojs	Jānis Zvaigzne	
Apmācību centrs „Pakalnieši”		Inese Mailīte	64828108, 26141853

Čiekura

NĀKAMĀJĀ NUMURĀ

Semināros gūtā pieredze

Kā saimnieko meža īpašnieki Šveicē

Meža gidi apgūst zināšanas
kā mācīt skolēnu

Čiekurs

informatīvais izdevums

Izdevējs:

SIA LLKC Meža konsultāciju pakalpojumu centrs
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov. LV3018
Tālr. 63050477, fakss 63022264
mkpc@mkpc.llkc.lv; www.mkpc.llkc.lv

Izdevumu iespēšanai sagatavoja
Sarmīte Grundšteine,
MKPC Informācijas un apmācību daļas vadītāja
Tālr. 63050477, mob.29133563
ciekurs@mkpc.llkc.lv

Makets un drukā — SIA Jelgavas tipogrāfija

Mixed Sources
Product group from well-managed
forests and other controlled sources
Produkta grupa no labi apsaimniekotiem
mežiem un citām kontrolētām ieguves vietām
www.fsc.org Cert. no. SW-COC-002823
© 1996 Forest Stewardship Council

Izdevums izdots ar Valsts Lauku tīkla
finansiālu atbalstu

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATĪSTĪBĀI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Čiekurs

pavasaris